

Návrh projektu: Kraj pod Vítkovým Kamenem v proměnách času

Úvod

Vítkův Kámen (nebo také Vítkův Hrádek, německy Wittinghausen) je nejvýše položeným hradem v České republice. Založili ho krumlovští Vítkovci jako strážní hrad na zemské hranici mezi Čechami a Rakouskem v polovině 13. století. Od té doby se několikrát změnili jeho majitelé i jeho funkce. Ve středověku byl důležitým a majestátním opevněním s centrální věží a mohutnými hradbami. Od 18. století ztratil ale svůj význam jako pevnost a začal postupně chátrat. Pro svou romantickou polohu a krásný výhled se stal v 19. století vyhledávaným turistickým cílem a inspiračním zdrojem pro malíře a spisovatele. V 50. letech 20. století se Vítkův Kámen ocitl v zakázané pohraniční zóně stejně jako většina po válce vysídlených vesnic v jeho okolí a na hradní věži byla instalována vojenská radarová stanice. Po pádu železné opony v roce 1989 byla oblast sice znovu zpřístupněna veřejnosti, zřícenina Vítkova Kamene se ale nacházela v havarijním stavu a vstup na věž byl životu nebezpečný. Od roku 1998 se o hrad stará občanské sdružení Vítkův Hrádek, které se postaralo o jeho záchranu a znovuotevření v roce 2005 a které zde pořádá řadu kulturních akcí. Díky své poloze na hranici je hrad skvělým místem pro mezinárodní setkávání. Pestrá historie hradu umožňuje věnovat se řadě témat ze společné minulosti, od středověkých obchodních stezek až po železnou oponu a rozšíření Evropské unie. Lipenská přehrada v bezprostřední blízkosti vybudovaná v 50. letech 20. století, rozmach turistiky a další násilné zásahy do krajiny nabízejí příležitost k propojení projektu s environmentální tematikou.

Popis projektu

V rámci tohoto mezipředmětového projektu žáci využijí a rozšíří si své dosavadní znalosti literatury, historie, umění, cizích jazyků ale například i biologie nebo informatiky. Projekt je určen žákům vyššího stupně gymnázií, při částečné modifikaci témat a materiálů ho ale mohou zkusit i nižší ročníky nebo žáci základních škol. Skládá se ze dvou vyučovacích celků, které proběhnou na jednotlivých školách odděleně a slouží k seznámení se s tématem a jako příprava na společné setkání přímo na místě. V rámci tohoto setkání si studenti škol z obou zemí vymění nasbírané poznatky o historii hradu a jeho okolí a ve smíšených skupinkách se pak zabývají otázkami souvisejícími spíše se současností místa. Projekt je zakončen vzájemnou prezentací výsledků práce.

Očekávané výstupy

Na základě projektu

- poznají žáci bohatou historii Vítkova Kamene jako místa, jehož funkce i osud byly do značné míry ovlivněny polohou na zemské hranici
- se žáci seznámí s uměleckými díly, jejichž inspiračním zdrojem byl právě Vítkův Kámen, a sami ho budou moci jako inspirační zdroj využít
- žáci poznají a vysvětlí, jaké změny přinesl turismus zdejšímu regionu a jak ovlivnil zdejší životní prostředí

- se žáci naučí využívat prameny jako historické fotografie, pohlednice, cestovní průvodce

Zakotvení v RVP

Projekt lze spojit s celou řadou témat RVP pro gymnázia zejména ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost ale i Člověk a příroda nebo Umění a kultura. Konkrétní propojení s RVP závisí na konkrétní podobě projektu.

Průběh projektu:

I. Úvod (na obou školách odděleně)

Na základě různých druhů pramenů se žáci seznámí s podobou místa a jeho vnímáním v 19. a 20. století. Výsledky zaznamenávají písemně. Žáci se mohou rozdělit do pracovních skupin podle druh pramenů:

- kresby Adalberta Stiftera
- fotografie a pohlednice Vítkova Kamene a Lipenské přehrady
- cestovní průvodce

II. Vyhledávání informací v sekundární literatuře a na internetu (na obou školách odděleně)

Žáci vyhledávají informace o historii a současnosti Vítkova Kamene a jeho okolí (Sv. Tomáš, Frymburk, Lipno) v sekundární literatuře a na internetu.

III. Společná exkurze na Vítkův Kámen

- společná vycházka z Frymburku k Vítkovu Kameni a Lipenskému jezeru
- shrnutí získaných informací z obou stran, např. prostřednictvím referátů nebo vzájemné prohlídky hradu
- práce ve smíšených skupinách - vypracování pracovních listů s otázkami k současnosti regionu (např. Jaké sporty se zde dají provozovat? Jak vypadá zdejší turismus? Jak vypadá zdejší architektura, turistické ubytovny atd.?)
- během exkurze si žáci fotografují nebo zakreslují hrad i jeho okolí

IV. Vyhodnocení pracovních listů a tvorba tematické nástěnky

V. Vzájemná prezentace výsledků v rámci návštěvy partnerské školy

[Praktické typy na realizaci](#) projektu s exkurzí na Vítkův kámen naleznete online.

Návrh byl vypracován a prezentován 22.10.2010 v St. Oswaldu v rámci semináře pro učitele s názvem „Environmentální dějiny v česko-německých školních projektech“ (skupina: Markéta Urbanová, Šárka Týmlová, Heidi Schönbrunner, Jan Mužik)

